

לורד כרתל

הצענו מעין "בית לורדים", שאליו יעברו אוטומאטית אישים מצטיינים בגמר כהונתם בבית הנשיא, בבית המשפט העליון, במטכ"ל ובראשות עירייה, וכל חברי הכנסת שסיימו שתיים או שלוש תקופות כהונה.

זה היה צריך להיות מוסד מיעוץ, הן בבעיות הגדולות של המדינה, בעל הסמכות לעכב ומנית הצעות-חוק של הכנסת.

תחילה היה נדמה שיש סיכוי סביר שהצעה זו תתקבל. אישים שונים במפלגות החתיקות, ודוקא הפחות-קשישים, תמכו בה. תמיכתם של כשלושים ח"כים היתה מובטחת.

ואז באה המהפכה הנגדית. הזקנים הם שניצחו עליה. הם ראו בהצעתנו מזימה זדונית לנשל אותם. הם רצו להיאחז בקרנות המזבח של הכנסת.

וכך, כשהגיעה ההצעה להצבעה, לא תמך בה אף חבר-כנסת אחד, מלבדו!

שלושים התומכים נעדרו מן האולם, כי לא העזו להפר את המשמעת הסינחית. הנוכחים הצביעו נגד, מרק"ח עד הסיעות הדתיות הקיצוניות. גח"ל והמרכז החופשי נמנעו — כביכול — אבל רק כדי שיוכלו לנאום ולהסביר מדוע הם מתנגדים להצעה.

נזכרתי בכל אלה, ושאלתי בקול רם, בסוף הנאום: אילו היתה הצבעה זו נערכת עתה עוד פעם, האם היו המצביעים נגדה או מצביעים עים נגדה היום?

כתב נא מחדש בתיאור ההיתולי שבראש מאמר זה. האם הוא כאמת כל-כך מצחיק? איננו זקוקים לתוארי אצולה, לא של לורד כרמל ולא של דוכס מרחביה. בודאי שלא.

אך לגופו של עניין — האם אין הרבה הגיון בעצם ההצעה שאישים ותיקים אלה יעברו מן הכנסת לבית שני?

לדויד הכהן יש מה לומר על מדיניות-החוק של ישראל בדרום-מזרח אסיה, דברים שכדאי להקשיב להם. מרדכי נמיר היה ראש-עיר גרוע, אך בדיון על עניינים עירוניים יש טעם בשמיעת דעתו, אחרי שישתחרר מן האינטרס של בעל-חוקו. ד"ר אבניאל בענייני כלכלה, דבורה נצר בענייני נים סוציאליים — בהחלט יכול להיות ערך לחתודעתם, בעת דיון בבעיות הגדולות, או בהצעות-חוק מסוימות, בפורום של מוסד המתכנס כמה ימים בחודש, שיהיה בעל סמכות מיעצת וערך חינוכי.

בודאי, זה נועד לפתור גם בעייה אנושית. זמדוע לא?

מדוע לא ננהיג, בחיים הציבוריים שלנו, מינימים של הדר, של התחשבות אנושית פשוטה, של נוהלים תקינים? האם נצטרך לעבור שוב ושוב, פעם אחת בארבע שנים, מין "לילה של פקינים ארוכים", מין שחיתת כללית ומרחץ דמים?

האם שימחה סאדיסטית זו לאיום של הקשישים המורחים אינה מעידה על פגם נפשי?

האם מה שאירע בשבוע שעבר הוא יותר תרבותי מאשר מינהגם של האסקימוסים, הי משליכים את זקניהם במקום מודח, למען יקי פאו מקור או ייאכלו על-ידי הרובים?

ני אומר דברים אלה חקא מפני שאני קיצוני בקריאתי לחילופי-מישמרות.

החילופים שאירעו עתה ברשימות המפלגות, מגח"ל ואגו"י עד ל"ע ורק"ח, הם אפסיים לעומת השינויים הדרושים.

אם רוצים אנתנו בחילופים של ממש, ברענון כללי של המתכונת הציבורית, איננו יכולים לתמוך בשיטה הקיימת. כאשר כל הדחה היא "שטיכת דם", מתלכדים המודחים בפועל ושופכים את דם מדיחיהם — כפי שקרה לשולמית אלוני.

הכנסת הבאה לא תהיה טובה מהכנסת הקודמת. זה כבר בטוח. אבל יש להציג בפניה שוב את ההצעה להקים בית שני.

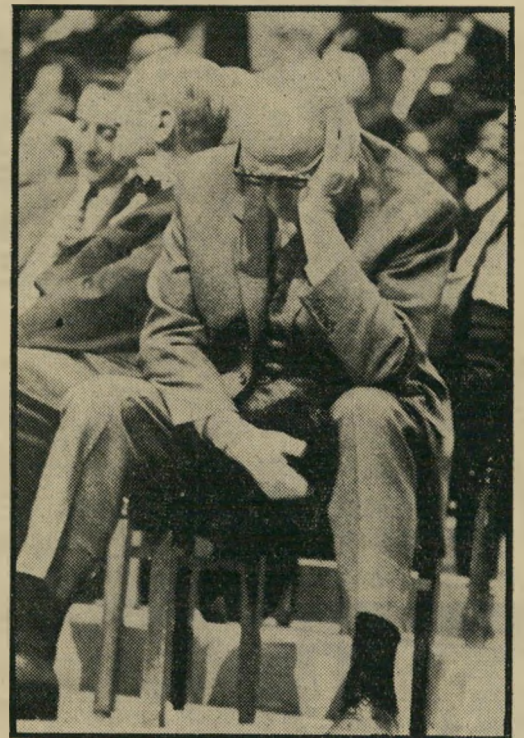
אולי יראו חבריה את הכתובת על הקיר. אולי יזכרו את ימי אימתם בשבוע שעבר. אולי — מי יודע — יסיקו את המסקנה.

המודחים הם עסקנים. עסקנים, רק עסקנים, ושום דבר לא מלבד עסקנים.

אין להם קיום עצמאי, שממנו באו ואליו הם חוזרים.

אין להם תחביב. אין הם רוכבים על סוסים, ואינם משחקים גולף. אין הם יכולים לשקוע, סוף-סוף, בחקירת תולדות הצלבנים, כפי שיחלו כל השנים. אין הם חוזרים לגיהול אחוזתם, אותה נאלצו להזניח בגלל ישיבתם בפרלמנט. לא, הם עסקנים, העסקן הוא אדם שתחביבו היחידי הוא לשבת בישיבות מפלגתיות, לשמוע שוב ושוב את אותו נאום אחילי, הגדוש מליצות נבובות, נישא כפי כסיל בעל-אמביציות. העסקן מוצא אושר עילאי בעצם היותו נוכח בטכס חשוב, משעמם עד להחריד, או בהלחיה ממלכתית של חבר שהצלחה, זכרונו לברכה.

בשכילו, להיות חבר-כנסת פירושו סמל של מעמד, אות

דויד הכהן — האיש שהודח

של הצלחה. אפילו אם טרח לבוא לבניין הכנסת רק לעיתים רחוקות, והתעניין בעבודתה המעשית אך מעט.

איש כזה — מה יעשה אחרי ההדחה?

ממרום מדומה זה — לאן הוא נופל?

לתוך האספס המוחלט. לתוך חיים ללא מעם, תכלית ומקור.

האם פלא הוא שהם קוראים לתהליך ההדחה "שטיכת דם"?

האם פלא הוא שעסקן וחיק כמו בכור שיטריט נצטר, ששוטו כמשמעו, זמן קצר אחרי שסולק מן הממשלה? שהרי סיבולת השר המודח נוראים שבעתים מסיבולת חברי-הכנסת המפוטרים. השר היה נוכח בישיבות-ממשלה בהן הוחלטו (או נדמה שהוחלטו) החלטות היסטוריות. הוא ידע (או הישלה את עצמו) כי החלטותיו קובעות את גורל העם.

והנה, למחרת היום ממש, הוא יושב-קרנות בבית-יקפה, או זקן המחפש מבטיח-מלה בעיני יורשים שהתחנפו אליו עוד אתמול.

אשר עמדתי באותו יום על דוכן-הנאוים והסתייגתי תכליתו בפניהם של עסקנים נדונים אלה, לא יכולתי שלא להיזכר בנאום קודם מעל אותו דוכן.

זה היה, בסך הכל, בשנה שעברה. ניצקתי אז את הצעת-החוק שלנו להקים בישראל בית שני.

ילד זה היה קורה באנגליה, זה היה נראה כך: המלכה היתה מפרסמת, ביום הרביעי שער, רשימה מיוחדת של תוארי-אצולה חדשים.

סר דויד הכהן היה זוכה, לכל ימי יויו (אך ללא זכות הורשה) בתואר "לורד כרמל", והיה נכנס אוטומטית לבית-הלורדים.

מר מרדכי נמיר היה זוכר בתואר "ויקאונט יפו", ויכנס אף הוא לבית העליון.

לידו דבורה היתה עולה לדרגת "דיים נצר", חברה לכל ימי חייה בבית הנ"ל.

אפילו שולמית אלוני היתה זוכה בתואר "אבירת המיס" דר הבריטי", כאות הערכה על שרותיה לחבר-העמים, לדויד גולומב היה מוענק התואר "סר" יחד עם אות הבירית. בבית-הלורדים היה לורד אבניאל מתכנת, בסיגנון רגוע וטבול בחושי-הומור, יחד לורד אוניה, מהמפלגה שממול, על ענייני כלכלה. הם היו מחליטים, אולי, לעכב להציע שנה הצעת-חוק שנתקבלה בחיפזון נלהב על-ידי יורשיהם בבית-הנבחרים, כדי שאלה יאישו אותה מחדש.

כולם היו מרוצים. איש לא היה נפגע יותר מדי. הכל היה נעשה בסיגנון של הדר.

אבל זה לא קרה באנגליה. ואצלנו הכל נעשה בצורה אחרת.

במשך שלושה-ארבעה ימים הם פירפרו. התי-מרמרו. התקוממו. הדליפו. קראו הדלפות נגי דיות...

האמינו. קיוו. פיקפקו. שמעו ידיעה מעודדת. שמעו שמועה נוראה. ניסו לטלמן לטלוגי, לרמוז לאלמוני, להשמיע איומים פאטטיים באוזני פלמוני, להתרסס ולהתפלש בעפר במני שלמוני...

ביום הרביעי בבוקר עוד קיוו. אולי בכל זאת. אולי ברגע האחרון. הנה, הרמז הוא בעיתון. או שמא צודק הפרשן הארור, ימח שמו, בעיתון השני...

אחת קראה שהיא בין בעלי המקומות הריאליים, ואבן נגולה מליכה. אבל מה זה מקום ריאלי? במשך היום שמעה הבטחות, ואז, כשעלה הסכך על הסצנה האחרונה, נסתבר כי רימו אותה, הרדימו אותה, וכי עפה למטה-למטה...

בסוף הגושה הרשימה. נסתם הגולל. הם מצאו את עצמם בחוק.

עד אותו רגע ממש לא האמינו בוה. אך עכשיו זה היה סופי לגמרי.

בחוק. אחרי כמה שנים? היכן? מה זה בחוק? מה עושים בחוק?

המח עור לא תפס לגמרי את המצב החדש. ההלם מהמם. אבל צריכים להתהלך כאילו לא קרה כלום. לצחוק. אפילו אם החיוך הוא מעוות, וקול-הצחוק מצלצל כבכי. להוכיח שלא איכפת. מה יש? יש חיים גם מחוץ לכנסת, חתי-חתיחה.

איתי אותם למחרת היום, בישיבה האחרונה של הכנסת השישית.

זה היה נורא. הישיבה האחרונה של הכנסת — אבל הראשונה מאז נחרץ הדין הסופי. הם כבר ידעו שלעולם לא יהיו עוד חברים בבית זה. שזה הסוף.

חברים בבית זה. הם מן האחרים אינם יכולים להיות בטוחים מובן, גם רבים מהם יקבע הבחור? אבל יש להם שאנס. שיחזרו. מי יודע מה יקבע הבחור? אבל יש להם שאנס. ואילו הם — תקחתם נמוגה סופית.

הם התהלכו כצללים. אחדים התכדחו, וזה היה פאתטי. אחרים לא הסתירו את כאבם. אחדים לא העזו כלל לבוא, כי ידעו כי לא יוכלו להעמיד פנים.

כאב לי הלב לראותם. רבים מהם שנאו אותי, ולי אין כל סיבה לחבבם. אני מתעב את הדיעות של כמה מהם, ואחדים מהם החליפו עימי, מעל הדוכן, השמצות.

אך ביום חמישי זה יצא ליבי אליהם, אל כולם.

בנסול אויבך אל תשמח, וגם בהיכשל ידוך אל יגל ליבך.

כוד כאן הקורא הספקני לומר: מה כל האסון? וכי מישוה חייב להם כסאות לכל ימי החיים? ובכלל, מהו ה"גליק" הגדול לשבת בכנסת?

השואל כך אינו מביין את הבעייה האנושית.